

DAUDZFUNKCIONĀLAIS SOCIĀLO PAKALPOJUMU CENTRS "VECRUŽINA"

REG.NR.90000078104

Ezera iela 23A, Vecružina, Silmalas pagasts, Rēzeknes novads, LV-4636,

Tel. 646 46135; 29996631

e-pasts: vecruzinacentrs@rezeknesnovads.lv

Informācija internetā: <http://www.rezeknesnovads.lv>

Rēzeknes novada Silmalas pagastā

12.01.2026.

Nr. 1.16/2

Latvijas Republikas Tiesībsargam
Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010

Par LR Tiesībsarga ziņojumā norādīto rekomendāciju izpildi

Daudzfunkcionālo sociālo pakalpojumu centrs "Vecružina", (turpmāk- Centrs) 2025.gada 8.decembrī ir saņēmis un iepazīniess ar Latvijas Republikas Tiesībsarga (turpmāk - Tiesībsarga) ziņojumu par bērnu tiesību nodrošināšanu Daudzfunkcionālajā sociālo pakalpojumu centrā "Vecružina" (turpmāk - Ziņojums).

Atbildot uz ziņojumā norādīto rekomendāciju izpildi, Centrs atbilstoši savai kompetencei sniedz informāciju par rekomendāciju ieviešanā paveikto un plānoto:

T.R.*- Tiesībsarga rekomendācija

1. (T.R.*) par Centra galvenās ieejas piekļuves kārtību

Centra galvenās ieejas durvju slēgšana nav vērsta uz Centra vadības un citu administrācijas darbinieku izolēšanos no bērniem, bet gan uz klientu drošības garantēšanu un specifisku dienas aprūpes centra un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas kārtību.

Vēlamies paskaidrot, ka administrācijas galvenās ieejas durvju ierobežotā piekļuve Tiesībsarga vizītes laikā ir saistīta ar Centra iekšējās drošības noteikumiem, ņemot vērā, ka ēkā darbojas dienas centrs bērniem ar garīga rakstura un funkcionāliem traucējumiem. Lai novērstu nekontrolētu personu iekļūšanu un, pats galvenais, nodrošinātu, ka bērni patvaļīgi nepamet telpas (drošības kontrole), galvenās durvis ir aizslēgtas. Piekļuve tiek nodrošināta, izmantojot zvana pogu, kas ļauj personālam identificēt apmeklētāju.

Vienlaikus uzsveram, ka Centra administrācijas telpu un vadības pieejamība netiek ierobežota bērnu kustībai uz ēdnīcu un citām koplietošanas telpām. Ilgstošas sociālās aprūpes bērniem un personālam ir nodrošināta brīva kustība caur iestādes iekšpagalma ieeju. Šī ieeja tiek izmantota ikdienas gaitām (piemēram, dodoties uz ēdnīcu), un caur to ir iespējams brīvi nokļūt arī administrācijas telpās.

Centra personālam un bērniem administrācija ir sasniedzama jebkurā laikā. Iekšējā loģistika ir sakārtota tā, lai galvenās ieejas durvju režīms netraucētu operatīvu saziņu ar iestādes vadību vai speciālistiem.

2. (T.R.*1) nodrošināt, ka tiek pilnībā ievērotas normatīvo aktu prasības attiecībā uz maksimālo bērnu skaitu vienā dzīvojamā istabā.

Ēdienu gatavošanu un baudišanu organizēt tajā pašā dzīvojamā vidē, kur bērni uzturas ikdienā, nodrošinot viņu iesaisti un līdzdalību visos ēdināšanas posmos.

Centrs kopā ar Rēzeknes novada pašvaldību (turpmāk – Pašvaldība) risina jautājumu par minēto rekomendāciju izpildi un ievērošanu, konsultējoties ar Labklājības ministrijas Sociālā darba un sociālās palīdzības politikas departamenta ekspertiem par labāko risinājumu šo rekomendāciju izpildei. Tiek veiktas pārrunas ar Pašvaldību, lai 2026.gada budžetā iekļaut izdevumus par administratīvās ēkas kreisā spārna trīs stāvu remontu un labiekārtošanas darbu veikšanu, saglabājot ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes modeli un atbilstību sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu principiem.

Viens galvenajiem nosacījumiem, ka Tehniskajā projekta izstrādē iekļaut - 1.stāva, 2.stāva un 3 stāva telpu pielāgošanai ģimenei pietuvinātu dzīvokļu/istabu izveidei (atsevišķas istabas vai personalizēta telpa, koplietošanas zona, virtuve vai virtuves zona ar visu nepieciešamo sadzīves tehniku, sanitārie mezgli, glabāšanas vietas, vides pieejamība bērniem ar FT).

3. (T.R.*2) Rēzeknes novada pašvaldību un Centru nodrošināt, ka bērnu līdzdalības principam atbilstoša prakse tiek attiecināta arī uz bērnu higiēnas preču iegādi – piemēram, šampūnu, zobu pastas, intīmās higiēnas un citu ikdienas lietošanai nepieciešamo preču izvēli. Bērniem jābūt iespējai izteikt savu izvēli un piedalīties šo preču iegādes procesā, jo tas stiprina viņu iesaisti personīgās aprūpes nodrošināšanā, veicina pašaprūpes prasmju attīstību un sekmē veselīgu paradumu veidošanos.

Centrs kopā ar Pašvaldību risina jautājumu par minēto rekomendāciju izpildi un ievērošanu, tiek sakārtota centralizētā grāmatvedības sistēma atbilstoši tam, lai uzrādītos bērnam piešķiramo līdzekļu apmēru, kas mēnesī nav mazāks par Ministru kabineta noteikto Uzturlīdzekļu garantiju fonda izmaksājamo uzturlīdzekļu apmēru atbilstoši bērna vecumam. Grāmatvedības sistēmas sakārtošanu paredzēts pabeigt līdz martam.

Savukārt Centrs turpmāk, iespēju robežās, nodrošinās bērnu līdzdalību arī higiēnas preču iegādē un citu ikdienas lietošanai nepieciešamo preču izvēlē.

4. (T.R.*4) pilnveidot sociālās rehabilitācijas pakalpojumu īstenošanu, īpašu uzmanību pievēršot pusaudžu motivēšanai regulāri apmeklēt speciālistu nodarbības un stiprināt bērnu līdzdalību individuālā sociālās rehabilitācijas plāna izstrādē un īstenošanā, lai veicinātu viņuaktīvu iesaisti un nodrošinātu rehabilitācijas pasākumu augstāku efektivitāti. Nepieciešamības gadījumā aicinu vērsties pie Labklājības ministrijas Sociālā darba un sociālās palīdzības politikas departamenta ekspertiem ar mērķi saņemt metodisko atbalstu un skaidrojumu par labāko praksi dokumentācijas jēgpilnā izstrādē un izpildē, nodrošinot tās atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Informējam, ka Centrs ir uzsācis darbu pie sociālās rehabilitācijas procesa kvalitātes celšanas, ieviešot šādus uzlabojumus:

Pusaudžu motivācijas veicināšana: Lai mazinātu pusaudžu pretestību speciālistu (psihologu, sociālo pedagogu u.c.) nodarbību apmeklēšanai, Centrs ievieš jaunas, pusaudžu vecumposmam atbilstošas nodarbību formas, tostarp interaktīvas metodes un neformālus elementus. Motivācijas

stiprināšanai tiek izmantota individuāla pieeja, skaidrojot katra pasākuma lietderību bērna nākotnes mērķu sasniegšanai.

Bērnu līdzdalība plānošanā: Esam pārskatījuši individuālo sociālās rehabilitācijas plānu izstrādes kārtību. Turpmāk bērni tiek aktīvi iesaistīti sava plāna sastādīšanā jau sākotnējā stadijā, ļaujot viņiem pašiem definēt sasniedzamos mērķus un izvēlēties atbalsta aktivitātes. Šāda pieeja nodrošina bērna līdzatbildību par savu attīstību un rehabilitācijas efektivitāti.

Metodiskā sadarbība: Centrs ir pieņēmusi zināšanai Tiesībsarga norādi par metodiskā atbalsta saņemšanu un vēršas Labklājības ministrijas Sociālā darba un sociālās palīdzības politikas departamentā, lai nodrošinātu, ka mūsu dokumentācija nav tikai formāla prasību izpilde, bet jēgpilns instruments bērna labāko interešu nodrošināšanai.

Praktiskā ieviešana:

Pārskatīt plāna veidlapu. Iekļaut tajā sadaļu "Bērna viedoklis un ieteikumi", kur bērns var parakstīties ne tikai par to, ka ir iepazinies, bet, ka ir līdzdarbojies izstrādē.

Aptauja. Veikt īsu, anonīmu aptauju starp pusaudžiem par to, kādas nodarbības viņiem šķiet visnoderīgākās.

Zvans ekspertiem. Informatīvs zvans uz norādītajiem tālruņiem Labklājības ministrijā. (*Centrs jau ir sazinājies ar LM ekspertiem, lai precizētu dokumentācijas paraugus*).

5. (T.R.*5) nodrošināt pilnīgu un dokumentāri izsekojamu Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 12. panta sestās daļas prasību izpildi. Pašvaldībai jānodrošina, ka visi procesi ir savlaicīgi īstenoti un pietiekami dokumentēti, lai garantētu tiesību normu ievērošanu un jauniešu tiesību un interešu aizsardzību.

Informējam, ka Rēzeknes novada Sociālais dienests ir izskatījis sniegto rekomendāciju un, lai nodrošinātu pilnīgu un dokumentāri izsekojamu Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 12.panta sestās daļas prasību izpildi, ir noteicis šādu kārtību darbā ar ārpusģimenes aprūpē esošiem jauniešiem, kuri atrodas Centrā:

1. Sistemātisks sociālais darbs un uzraudzība.

- Sākot no 16 gadu vecuma sasniegšanas, katram jauniešim, kurš atrodas Centrā, Sociālā dienesta sociālais darbinieks darbam ar ģimenēm ar bērniem, veicot mērķtiecīgas aptaujas un intervijas, lai noskaidrotu jaunieša individuālās vēlmes, vajadzības un nākotnes ieceres (izglītība, profesija, dzīvesvieta), dokumentu kopijas nodos Centra sociālajam darbiniekam (uz doto brīdi dokumenti glabājas Sociālajā dienestā klientu lietās).

Sadarbības ietvaros:

- Tiks organizētas regulāras tikšanās ar jauniešiem un Centra speciālistiem, lai veidotu uzticības pilnu kontaktu.

2. Informēšana un tiesību nodrošināšana.

Ne vēlāk kā sešus mēnešus pirms pilngadības sasniegšanas, Rēzeknes novada Sociālā dienesta sociālais darbinieks darbam ar ģimenēm ar bērniem veic padziļinātu jaunieša informēšanu par:

- Sociālajām garantijām: pabalstu veidiem (vienreizējs pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, ikmēneša pabalsts pilngadību sasniegušajam bērnam u.c.).
- Mājokļa jautājumiem: tiesībām un kārtību, kādā jauniešiem tiek atzīts par tiesīgu īrēt pašvaldības dzīvojamo telpu, kā arī palīdzību dokumentu sagatavošanā.
- Atbalsta personu un pakalpojumiem: iespējām saņemt atbalsta personas (mentora) pakalpojumus pēc pilngadības sasniegšanas, kuras tiek iestrādātas informatīvajā vēstulē

jaunietim. Turpmāk, lai nodrošinātu pēctecību un bērna labāko interešu ievērošanu, Sociālais dienests informatīvo vēstuli nosūtīs Centra sociālajai darbiniecei.

3. Dokumentārā izsekojamība.

Lai garantētu procesa caurskatāmību:

- Katra tikšanās un veiktā pārrunu saturs tiks fiksēts sarunu protokolos vai apsekošanas aktos.
- Fakts par jaunieša informēšanu (t.sk. par sociālajām garantijām un mājokļa jautājumiem) tiek apliecināts ar jaunieša parakstu informatīvajā lapā vai atbilstošā veidlapā.
- Informācija par plānotajām un veiktajām darbībām tiek regulāri atjaunota sociālā darba lietā, nodrošinot, ka visa informācija ir pieejama un pārbaudāma.

Piezīme: Šāda kārtība ir saskaņota, sadarbojoties ar Centra sociālo darbinieku un Sociālā dienesta pārstāvjiem, lai nodrošinātu pēctecību un bērna labāko interešu ievērošanu pārējā uz patstāvīgu dzīvi.

Pašvaldība apliecina, ka turpinās pilnveidot iekšējos procesus, lai katrs jaunietis saņemtu savlaicīgu, saprotamu un dokumentētu atbalstu veiksmīgai sociālajai integrācijai.

6. (T.R.*6) Rēzeknes novada pašvaldībai uzņemties primāro lomu individuālas uzvedības korekcijas programmas sagatavošanā katram bērnam, kuram tā nepieciešama. Programmas izstrāde nav deleģējama tikai iestādei, kurā bērns dzīvo, jo šāds risinājums neatbilst likuma mērķim un var mazināt programmas objektivitāti un efektivitāti. Programmas izstrādei un īstenošanai jānotiek starpdisciplinārā sadarbībā, iesaistot izglītības iestādes pārstāvjus, sociālo dienestu, Valsts policijas pārstāvi (ja nepieciešams), Valsts probācijas dienestu, ja bērns ir tā klients, Centra speciālistus un citus speciālistus atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām. Vienlaikus nepieciešams nodrošināt programmas īstenošanas uzraudzību un regulāru izvērtēšanu.

Informējam, ka Rēzeknes novada pašvaldība pieņem zināšanai sniegto rekomendāciju un apņemas nodrošināt vadošo lomu individuālo uzvedības sociālās korekcijas programmu izstrādes procesā, nodrošinot procesa objektivitāti un starpdisciplināru pieeju.

Turpmākajā darbā Pašvaldība ievēros šādu kārtību:

1. Programmas izstrādes vadība un atbildība.

Pašvaldība apliecina, ka uzvedības sociālās korekcijas programmu izstrāde netiks deleģēta Centram. Galveno koordinējošo lomu uzņemas Rēzeknes novada Sociālais dienests:

- Par katru bērnu, kuram nepieciešama uzvedības korekcija, atbildīgais Sociālā dienesta sociālais darbinieks iekārto profilakses lietu.
- Sociālais darbinieks personīgi vada un koordinē individuālās uzvedības sociālās korekcijas programmas izstrādi, nodrošinot tās atbilstību bērna labākajām interesēm un likuma mērķiem.

2. Starpdisciplinārā sadarbība.

Lai nodrošinātu programmas efektivitāti, tās izstrādē un īstenošanā tiks piesaistīta plaša speciālistu komanda. Programmas ietvaros tiks fiksēta sadarbība ar:

- Centra personālu un speciālistiem, kuri ikdienā strādā ar bērnu.
- Izglītības iestāžu pedagogiem un atbalsta personālu.
- Valsts policijas un/vai Valsts probācijas dienesta pārstāvjiem (gadījumos, ja bērns ir šo institūciju klients).
- Citiem piesaistītajiem speciālistiem (psihologiem, psihokonsultantiem u.c.) atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām.

3. Uzraudzība un regulāra izvērtēšana.

Pašvaldība nodrošinās stingru programmas izpildes kontroli:

- Tiks noteikti skaidri atskaides punkti un termiņi programmas efektivitātes izvērtēšanai.
- Sociālais darbinieks regulāri (ne retāk kā reizi ceturksnī vai pēc nepieciešamības biežāk) sasauks starpinstitucionālo sanāksmi, lai analizētu sasniegtos rezultātus un, ja nepieciešams, veiktu korekcijas programmā.
- Visa procesa gaita (lēmumi, sanāksmju protokoli, izmaiņas programmā) tiks dokumentēta bērna profilakses lietā, nodrošinot pilnīgu procesa caurskatāmību.

7. (T.R.*7) Centru nodrošināt aktīvu rīcību, konstatējot, ka bērna dzimšanas reģistrā nav veikts ieraksts par tēvu, un nekavējoties uzsākt paternitātes jautājuma risināšanu sadarbībā ar bāriņtiesu, lai aizsargātu bērna tiesības uz identitāti un nodrošinātu viņam iespēju saņemt ar paternitāti saistītos materiālos labumus.

Apliecinām, ka, ievērojot bērna labākās intereses un tiesības uz identitāti, centrs ir uzsācis nepieciešamās darbības paternitātes jautājuma risināšanai:

Saziņa ar LM, BAC, Rēzeknes novada bāriņtiesu: Iestāde ir vērsies ar lūgumu sniegt informāciju un sadarboties iespējamā bērna tēva datu noskaidrošanā, kas nepieciešami procesa virzībai.

Informācijas apkopošana: Tiek veikta bērna lietā esošo materiālu un mātes iepriekš sniegto paskaidrojumu analīze, lai identificētu potenciālo atbildētāju paternitātes noteikšanas lietā.

Turpmākā rīcība: Centrs likumā noteiktajā kārtībā sagatavos un iesniegs prasības pieteikumu tiesā par paternitātes noteikšanu un, ja nepieciešams, DNS ekspertīzes veikšanu.

Iestāde apņemas informēt Tiesībsarga biroju par būtiskiem pavērsieniem šajā procesā vai gadījumā, ja radīsies nepārvarami juridiski šķēršļi bērna tiesību realizēšanai.

8. (T.R.*8) Centru pārskatīt pašreizējo datu apstrādes praksi sociālo tīklu platformās.

Informējam, ka Centrs ir veicis būtisku sociālo tīklu satura un datu apstrādes procesa iekšējo auditu, lai nodrošinātu bērnu privātuma aizsardzību atbilstoši Tiesībsarga rekomendācijām un Vispārīgajai datu aizsardzības regulai:

Piekrišanu procesa sakārtošana: No visiem Centra audzēkņiem ir saņemtas brīvprātīgas un rakstiskas piekrišanas viņu fotoattēlu un videomateriālu publicēšanai. Bērniem saprotamā veidā ir izskaidrotas viņu tiesības un publikāciju mērķis.

Publicētā satura revīzija: Ir veikta Centra sociālo tīklu profilu vēsturiskā satura pārskatīšana. Visi iepriekš publiskotie attēli un dati, kas neatbilst pašreizējiem privātuma standartiem vai kuriem nav spēkā esošas piekrišanas, ir neatgriezeniski dzēsti.

Satura kontroles mehānisms: Turpmākai datu apstrādei tika izstrādāta rīcības kārtība, kas paredz regulāru piekrišanu aktualizēšanu un stingru izvērtēšanu pirms jebkāda vizuālā materiāla publicēšanas, prioritāti piešķirot bērna drošībai un anonimitātei. Izdots rīkojums par darbinieka norīkošanu, kas atbildīgs par satura atlasīšanu un piekrišanu pārbaudi.

Direktore

Liāna Teirumnieka